

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

 М.В. Поляков

« ___ » _____ 20 р.

УЗГОДЖЕНО

Проректор
з науково-педагогічної роботи

 В.А. Куземко

« ___ » _____ 20 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступу на навчання за освітнім рівнем бакалавра
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста (освітнього
ступеня бакалавра)
за спеціальністю 053 «ПСИХОЛОГІЯ»
(Освітня програма – «Психологія»)

Розглянуто на засіданні вченої ради
факультету психології та спеціальної освіти
від « 13 » 03 20 18 р. протокол № 4
Голова вченої ради (доц. Волков Д.С.)

Дніпро
2018

Укладачі програми:

1. к. психол. н. **Салюк Марина Анатоліївна**, доцент кафедри загальної психології та психології;
2. к. психол. н. **Глушко Ольга Ігорівна**, доцент кафедри педагогічної та вікової психології;
3. к. біол. н. **Кофан Ірина Миколаївна**, доцент кафедри соціальної психології і психології управління;
4. к. пед. н. **Ніконенко Наталя Валеріївна**, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти.

Програма ухвалена на засіданні кафедр:

1. Кафедра загальної психології та психології;

Завідувач кафедри від «28» 02 2018 р. протокол № 9
(підпис) _____ (проф. Аршава І. Ф.)
(прізвище та ініціали)

2. Кафедра педагогічної та вікової психології;

Завідувач кафедри від «20» 02 2018 р. протокол № 7
(підпис) _____ (проф. Носенко Е.Л.)
(прізвище та ініціали)

3. Кафедра соціальної психології і психології управління;

Завідувач кафедри від «15» 02 2018 р. протокол № 10
(підпис) _____ (доц. Ткаченко Н.В.)
(прізвище та ініціали)

4. Кафедра педагогіки та спеціальної освіти.

Завідувач кафедри від «28» 02 2018 р. протокол № 9
(підпис) _____ (доц. Нетьосов С.І.)
(прізвище та ініціали)

- на засіданні науково-методичної комісії за спеціальністю 053 «Психологія»

від «28» 02 2018 р. протокол № 6

Голова _____ (проф. Носенко Е.Л.)
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

I ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Фахове випробування – форма вступного випробування для вступу на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста (бакалавра, спеціаліста, магістра) для інших спеціальностей, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Результати фахового вступного випробування зараховуються для конкурсного відбору осіб, які на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста (бакалавра, спеціаліста, магістра) для інших спеціальностей, вступають на навчання для здобуття ступеня бакалавра. Приймальна комісія університету допускає до участі у конкурсному відборі осіб, які за результатом фахового вступного випробування отримали не менше 110 балів (за шкалою від 100 до 200 балів).

Програма додаткового вступного випробування для вступу на навчання за освітнім рівнем бакалавр (Освітня програма - психологія) містить питання з таких *нормативних* навчальних дисциплін природничо-наукової та професійної підготовки бакалавра:

1. «Біологія»;
2. «Основи психології»;
3. «Основи педагогіки».

II. ПЕРЕЛІК ТЕМ, З ЯКИХ ВІДБУВАЄТЬСЯ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНИКА

1. Навчальна дисципліна «Біологія».

Тема 1. Будова та життєдіяльність рослин. Вегетативні та генеративні органи квіткових рослин.

Тема 2. Процеси життєдіяльності, розмноження та розвиток рослин.

Тема 3. Різноманітність рослин. Покритонасінні.

Тема 4. Багатоклітинні. Тип Кишковопорожнинні, або Жалкі.

Тема 5. Черви: тип Кільчастих червів, загальна характеристика.

Тема 6. Членистоногі, загальна характеристика типу Членистоногі.

Тема 7. Хордові тварини, загальна характеристика типу Хордові; підтип Безчерепні.

Тема 8. Підтип Хребетні, або Черепні. Клас Хрящові риби. Клас Кісткові риби.

Тема 9. Птахи, загальна характеристика класу Птахи, осілі, кочові та перелітні птахи.

Тема 10. Ендокринна регуляція функцій організму людини.

Тема 11. Нервова регуляція функцій організму людини.

Тема 12. Опорно-рухова система людини.

Тема 13. Кров і кровообіг.

- Тема 14. Система органів дихання.
- Тема 15. Система органів травлення та обмін речовин в організмі людини.
- Тема 16. Вища нервова діяльність. Формування поведінки і психіки людини.
- Тема 17. Клітина – структурно-функціональна одиниця живих організмів. Будова та життєдіяльність клітин.
- Тема 18. Хімічний склад живих організмів.
- Тема 19. Розмноження та індивідуальний розвиток організмів.
- Тема 20. Спадковість і мінливість організмів. Генетика – наука про закономірності спадковості та мінливості організмів. Методи генетичних досліджень.

2. Навчальна дисципліна «Основи психології».

Тема 1. Загальні основи психології. Предмет психології, її завдання на сучасному етапі. Галузі психології. Поняття про психіку. Психічні явища: процеси, стани, властивості особистості.

Тема 2. Пізнавальні психічні процеси. Поняття про відчуття, сприйняття та їх роль у діяльності людини. Види та властивості відчуттів.

Тема 3. Поняття про уяву та її значення в діяльності людини. Уява і навчання. Уява і діяльність. Прийоми створення образів уяви. Види уяви.

Тема 4. Роль пам'яті у пізнавальній діяльності людини. Процеси пам'яті та їх взаємозв'язок. Види пам'яті, їх характеристика.

Тема 5. Мислення як пізнавальний процес. Характер зв'язку мислення з іншими пізнавальними процесами. Мислення і мовлення. Види мислення, їх характеристика та взаємозв'язок.

Тема 6. Поняття про увагу як наскрізний процес. Види уваги та їх психологічна характеристика. Властивості уваги.

Тема 7. Розвиток пам'яті, уяви та уваги.

Тема 8. Умови ефективного навчання. Активне і пасивне навчання. Індивідуальні особливості сприйняття і навчання.

Тема 9. Особистість. Людина як біосоціальна істота. Поняття «індивід», «суб'єкт», «особистість», «індивідуальність». Психологічна структура особистості. Біологічне і соціальне в структурі особистості. Основні властивості особистості. Характеристика особливостей особистості (активність, єдність психіки, стійкість, динамічність, соціальна роль, життєва позиція). Характеристика спрямованості особистості. Формування і розвиток особистості. Рушійні сили психічного розвитку. Поняття про потреби та мотиви. Зовнішня та внутрішня мотивація. Рівень домагань. Самооцінка, самореалізація, самовизначення особистості.

Тема 10. Поняття про емоції. Основні види емоційних процесів, станів, властивостей особистості. Поняття емоційної зрілості, стійкості та емоційного стресу.

Тема 11. Поняття про волю. Розвиток та виховання вольових властивостей.

Тема 12. Темперамент. Сутність поняття «темперамент» та його види. Темперамент як динамічна характеристика психічної діяльності.

Тема 13. Характер, самовиховання характеру. Риси характеру. Вольові якості людини. Чинники, від яких залежить характер людини. Роль загальнолюдських цінностей у формуванні характеру.

3. Навчальна дисципліна «Основи педагогіки».

Тема 1. Загальні основи педагогіки. Поняття про педагогіку. Основні педагогічні категорії. Предмет і завдання педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Способи та рівні науково-педагогічного дослідження. Методи науково-педагогічних досліджень у сучасній педагогічній науці. Педагогічний експеримент. Загальні закономірності розвитку особистості. Особистість, індивідуальність та індивід. Рушійні сили процесу розвитку особистості. Середовище, виховання та спадковість. Роль спадковості у людському розвитку. Проблема успадкування спеціальних задатків, інтелектуальних та моральних якостей. Вплив середовища на процес формування особистості. Вікові кризи у розвитку особистості. Роль виховання у розвитку людини і формуванні її особистості. Активна діяльність особистості як фактор її розвитку.

Тема 2. Теорія виховання. Визначення виховання. Поняття про процес виховання. Структура процесу виховання. Умови для ефективності процесу виховання. Головна мета національного виховання. Суть змісту виховання у сучасній школі. Система актуальних виховних завдань (інтелектуальне, патріотичне, правове, моральне, художньо-естетичне, трудове, екологічне, статеве, фізичне виховання). Самовиховання учнів. Процес виховання як система. Особливості виховного процесу. Загальні закономірності процесу виховання. Принципи виховання. Характеристика принципів виховання. Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності. Методи стимулювання. Вибір методів виховання. Колектив як форма виховання. Учніський колектив. Розвиток дитячого колективу. Колектив і особистість. Педагогічне управління колективом. Класний керівник. Функції, напрями і форми роботи.

Тема 3. Теорія освіти і навчання. Поняття про дидактику. Основні завдання дидактики. Поняття про зміст освіти. Фактори, що зумовлюють формування змісту освіти. Наукові вимоги до формування змісту освіти. Реалізація змісту освіти в сучасній школі. Суть процесу навчання. Процес навчання як система. Цілі процесу навчання (цільовий компонент). Стимулювання процесу навчання (стимуляційно-мотивуючий компонент). Зміст навчального процесу (змістовий компонент). Організація навчально-пізнавальної діяльності учнів (операційно-діяльнісний компонент). Контроль і регулювання навчально-пізнавальної діяльності (контрольно-регулювальний компонент). Оцінка і самооцінка якості оволодіння виучуваним матеріалом (оцінно-результативний компонент). Навчання, розвиток і виховання. Закономірності, принципи і методи навчання. Поняття про принцип, правило навчання. Система дидактичних принципів. Класифікація методів навчання. Методи організації та самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності. Методи стимулювання і мотивації учіння. Методи контролю і самоконтролю в

навчанні. Бінарні методи навчання. Ситуаційний метод. Вибір методів навчання. Поняття про форми навчання. Урок як основна форма навчання. Типи уроків, їх структура. Нестандартні уроки. Допоміжні форми навчання. Психолого-педагогічні вимоги до перевірки та оцінки знань, умінь і навичок. Види контролю: попередній, поточний, періодичний та заключний. Методи контролю: усний, письмовий, графічний, програмний. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів за 12-бальною шкалою оцінювання.

Тема 4. Школотзнавство. Принципи управління освітою. Структура управління освітою в Україні. Системний підхід до управління педагогічним процесом. Керівна діяльність адміністрації. Педагогічна рада школи. Функції директора школи та його заступників. Планування роботи у загальноосвітньому навчальному закладі. Атестація педагогічних кадрів.

Тема 5. Сучасний учитель, його діяльність і професійне зростання. Учитель, його роль і значення у навчально-виховному процесі. Функції учителя. Науково-методична робота у загальноосвітньому навчальному закладі. Підвищення фахової кваліфікації педагогів. Зміст педагогічної майстерності, шляхи її становлення та реалізації. Педагогічні здібності. Педагогічна техніка. Культура педагогічного мовлення. Майстерність педагогічного спілкування.

III. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До навчальної дисципліни «Біологія».

Основна:

1. Біологія: довідник для абітурієнтів та учнів загальноосвітніх навчальних закладів: навчально-методичний посібник / О.А. Біда, С.І. Дерій, Л.М. Ілюха, Л.І. Прокопенко та ін. – Київ: Літера ЛТД, 2017. – 672 с.
2. Біологія: довідник школяра та абітурієнта / І. Барна. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2018. – 768 с.
3. Мотузний В.О. Біологія: Навч. посіб. / За ред. О.В. Костильова. – К.: Світ успіху, 2009. – 751 с.

Додаткова:

1. Алейніков І.М. Біологія: Інформація. Тести. Задачі. Відповіді / І.М. Алейніков, М.О. Захаренко. – К.: Арістей, 2004. – 184 с.
2. Барна І.В., Барна М.М., Барна Л.С. Біологія. Задачі та розв'язки: Навчальний посібник. Вид. четверте. – Тернопіль: Мандрівець, 2006. – 384 с.
3. Біологія: Для вступників до вузів. / М.Є. Кучеренко, П.І. Балан, Ю.І. Вервес та ін. – К.: Либідь, 1995. – 336 с.
4. Біологія: Довід. для абітурієнтів / М.Є. Кучеренко, Ю.Г. Вервес, П.Г. Балан та ін. – К.: Генеза, 2003. – 494 с.
5. Довідник з біології / Т.Л. Богданова, О.В. Брайон, О.В. Данилова та ін.: За ред. К.М. Ситника. – К.: Наук. думка, 2003. – 794 с.
6. Мусієнко М.М. Біологія: Основні поняття / М.М. Мусієнко, П.С. Славний – К.: Либідь, 1994. – 96 с.
7. Ніколайчук В.І. Збірник задач з генетики: Навч. посіб. з дисципліни «Генетика» / В.І. Ніколайчук, Б.Б. Надь. – Ужгород: «Патент», 2001. – 177 с.

До навчальної дисципліни «Основи психології».

Основна:

1. Бакка Т.В. Людина і світ: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, профільний рівень) / Т.В. Бакка, Л.В.Марголіна, Т.В.Мелещенко. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012.-240 с.
2. Людина і світ: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту та профільний рівень) / О.В. Воронянський, Н.В.Назаренко, Г.І. Назаренко, Є.М. Мануйлов, Ю.Ю. Каліновський, О.Ю. Панфілов, М.П. Требін. – Харків: Оберіг, 2012. – 240 с.
3. Основи здоров'я: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / І.Д. Бех, Т.В. Воронцова, В.С.Пономаренко, С.В. Страшко. – К.: Видавництво «Алатон», 2017. – 224 с.
4. Основи здоров'я: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / Т.Є. Бойченко, І.П. Василяшко, О.К. Гурська та ін. – К.: Генеза, 2017. – 160 с.
5. Основи здоров'я: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / О.В.Тагліна. – Харків : Вид-во «Ранок», 2017. – 160с.
6. Психологія / За ред. Ю.Л. Трофімова. – К.: Либідь, 2000. – 558 с.

До навчальної дисципліни «Основи педагогіки».

Основна:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Нав. посіб. Вид. 4-те, перероб., доп. – К. : Академвидав, 2014. – 616 с. (базовий підручник).
2. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навч. посіб. / Н.Є. Мойсеюк. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2008. – 349 с.
3. Педагогіка: Навч. посібник / В.М. Галузяк, М.І. Сметанський, В.І. Шахов. – 3-є вид., випр. і доп. – Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2006. – 400с.

Додаткова:

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-метод. посібник. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.
2. Никоненко Н.В. Педагогіка: дидактичні матеріали: Навч. посіб. / Н.В. Никоненко, Л.М. Ніколенко. – Д.: Акцент ПП, 2015. – 122 с.
3. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. /О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
4. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія / С.О. Сисоева, А.М. Алексюк, П.М. Воловик та ін.; За ред. С.О. Сисоевої. – К.: ВІПОЛ, 2001. – 502 с.
5. Пехота О.М., Старєва А.М. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя: Монографія. – 2-ге вид. доп. та перероб. – Миколаїв: Вид-во «Іліон», 2007. – 272с.
6. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2004. – 335 с.
7. Удосконалення підготовки корекційного педагога в умовах університетської освіти: моногр. / В.А. Гладуш, З.П. Бондаренко, Н.В. Зимівець та ін. – Д.: Акцент ПП, 2015. – 323 с.

IV СТРУКТУРА ВАРІАНТУ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Кожний варіант додаткового вступного випробування містить 50 тестових питань, зміст яких стає відомим вступнику лише при отриманні варіанту випробування.

Усі питання у варіанті на обрання вірної відповіді – до кожного питання надаються чотири варіанти відповіді, з яких вступник має обрати одну, зробивши відповідну позначку.

Розподіл питань у кожному варіанті за темами навчальних дисциплін

№ з/п	Зміст питання	Кількість одиниць у варіанті
1	За темами навчальної дисципліни «Біологія»	25
2	За темами навчальної дисципліни «Основи психології»	14
3	За темами навчальної дисципліни «Основи педагогіки»	11
Усього		50

V КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Оцінка за відповідь на кожне питання варіанту додаткового вступного випробування може набувати одного з двох значень:

максимального значення кількості балів (2 бали) – за вірної відповіді, мінімального значення (0 балів) – за невірної відповіді.

Розподіл максимальної кількості балів за відповіді на завдання різної форми наведений у таблиці:

№ з/п	Форма завдання	Максимальне значення, кількість балів	Максимальна кількість балів, яка може бути набрана за виконання завдань певної форми
1	Питання на обрання вірної відповіді	2	$2 * 50 = 100$
Усього			100

Результати випробування переводяться до шкали від 100 до 200 балів шляхом додавання 100 балів до суми балів, набраних вступником за виконання завдань варіанту випробування.